

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt II. De Præuentione inter Notarios. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

posse. Diana d. parte 4. tract. 8. ref. 50. plures refert Farin. d. q. 186. num. 60. & ita feruari testatur Soula lib. 1. c. 3. Aphorism. 5.

- 17 Nona conclusio. Magna est inter praeuentionem & perpetuationem iurisdictionis differentia. Praeuenientio siquidem iurisdictionem actualem in praeniente supponit, perpetuatio uero fit quando Iudex concessam sibi iurisdictionem reducit ad actum, ut tunc res designat esse integra, & duret iurisdictionis quamuis delegans aut concedens moreretur: cap. relatum, & cap. gratum, de off. Iud. deleg. ¶ Quamuis etiam simul possint oriri praeuentionio & perpetuatio, ueluti si inter duos Iudices delegatos unus diligentior fuerit in citationis executione, nam per talem citationem, causa praenititur simul & perpetuatur. Supposito quod non fuerit perpetuata per commissionis praesentationem, iuxta nonnullorum sententiam. ¶ Quam tamen ego non amplector, immo perpetuationem induci censco per solam commissionis praesentationem, ex decis. Rotae 289. num. 8. & 9. part. 2. recent. & decis. 9. de dolo & contumacia in antiquo. ubi dicit per solam commissionis praesentationem perpetuari iurisdictionem quoad iudicem, sed non quoad partem. ¶ Probatur, quia citatio habet tres partes, commissionem, executionem & relationem. Commissio citationis est actus iurisdictionis: probatur, quia non potest fieri extra territorium. Felin. d. cap. gratum, n. 5. circa fin. de off. deleg. Eiusdem sententiae fuit Rota apud Burat. dec. 871. n. 6.
- 21 Dixi quoad iudicem, non quoad partem, quia si pars uti nolit commissione, potest poenitere etiam post illius praesentationem donec pars citata fuerit vigore commissionis, nec ante commissio est communis utrique parti, nec est de actis. Burat. dec. 138. num. 3. & 4. Add. ad Ludouic. decis. 552. n. 7. qui licet in uerbo. Verum, dubitare uideatur; tamen omne dubium tollit dicta decis. 289. Quia etiam sententiam probabilem fatetur maxime de iure Canonico Sanchez de Matrim. lib. 8. disp. 28. num. 8.
- 22 & 10. Si tamen commissio contineret euocationem, statim ligata essent manus inferiorum, sine aliqua inhibitione, Rota dec. 516. n. 3. part. 5. recent. propter vim appositionis manus Superioris. Intellige ut locum habeat quando euocatio facta fuit motu proprio: quia uis euocationis non consistit in scientia Iudicis euocati, sed in uoluntate Superioris euocantis, & manus ipsius appositione, cap. pastoralis 28. §. praeterea, de off. iud. deleg. cap. ut nostrum, de appell. Rota dec. 515. n. 6. & 7. part. 5. recentior. Secus est si euocatio facta sit ad instantiam partis, quia pars si uelit, potest re integra non uti re scripto ad sui instantiam concessio, ut diximus
- 23 infra hac part. 1. c. 7. n. 18. ¶ Sed extra casum euocationis commissio non est de actis, nec communis
- 24 ante citationem ¶ quia iurisdictionis per praesentationem commissionis est quidem acquisita sed conditionaliter, & si quatenus praesentans illam uti uelit, ut bene explicat Burat. d. dec. 138. per tot. Si tamen constaret impetrantem non solum obtinuisse decretum commissionis cum inhibitione, & deuenisse ad aliquos actus ex quibus uis commissionis, uel expressa seu tacita illius ratificatio argui possit, tali casu commissio efficitur communis: Addent. ad Burat. decis. 138. lib. B. post plures alios ibidem allegatos.

CAPVT II.

ARGVMENTVM.

De Praeuatione inter Notarios. Acta per solum Notarium electum scribi posse, si per alium scribantur, nullitati subiacere. Posse tamen alium, in casum impedimenti, subrogari. Substitutos & Iuuenes Notariorum principalium acta iudicij scribere posse. Inhibitio, ad instantiam illius qui se opponit executionibus, an & quomodo facta alio Graffario scribente, sit valida ad interpretationem cuiusdam Regulamenti super hoc facti? Ad quem spectet electio Graffarij de iure, uel de consuetudine. Vtrum Notarius possit scribere commissionem sibi datam à Iudice. Quando Barones seu Feudarij possint creare Tabelliones. Et quod nemo, praeter Notarios ab illis deputatos, acta Curiae sub illorum iurisdictione scribere possit. Quid de Notario, cuius facultas ad certum territorium est limitata. Quomodo se gerere debeant Bajuli uel Iudices Baronum quando non adest Tabellio.

SVMMARIVM.

- 1 Praeuentio quid sit?
- 2 Inter plures Iudices praefertur ille qui praenit.
- 3 Notarius qui praenit est praefendus alijs, & solus in causa scribere debet.
- 4 Acta facta alio notario scribente quam eo qui causam praenit, sunt nulla.
Quid dicendum si notarij facultas restricta sit ad certum territorium, & quid obseruandum circa notarios alterius fori quando agitur de interpositione decreti & actibus uoluntaria iurisdictionis.
- 5 Confessio facta scribente notario qui scribere praehibetur, perinde nulla est ac si facta fuisset coram iudice incompetenti.
- 6 Notarius in locum scribentis subrogatur infra subsistente causa.
- 7 Notary non possunt acta iudicialia scribere in Curia in qua non habent officium.
- 8 Consensus partium non potest facere ut notarius carens officio in aliqua curia, in ea scribere possit.
- 9 Quid si notarius illius Curiae sit impeditus?
- 10 Alius notarius an possit rogari ad referendum notario cause.
- 11 Inhibitio non potest obtineri scribente alio quam notario Executionis.
- 12 Limita ut n. 12. Vbi explicatur quando regulamentum desuper factum non possit habere locum.
- 13 Substituti notariorum & iuuenes eorum possunt scribere decreta.
- 14 Praefertur statutum Auenionis de Notarijs, & eorum substitutis.
- 15 Notarius semel electus remoueri non potest.

- 16 *Electio notarij de iure spectat ad iudicem.*
 17 *Contra, num. 17.*
 18 *Quid in hoc seruetur de Consuetudine.*
 19 *Notarius non potest subscribere commissionem sibi à iudice datam, & n. 21.*
 20 *Limita, ut n. 20.*
 21 *Commissionem ab alio scribi, tutius est.*
 22 *Dominus Feudatarij possunt creare notarios ad acta sue curie, si omnimodam habeant & non limitatam iurisdictionem.*
 23 *Notarij Dominorum feudatariorum seu Baronum soli debent scribere acta curie.*
Quid agendum quando notarius Baronis non adest pro validitate actuum curie.

S I C T Præuentione, quoad Iudices, est iurisdictionis quæ pluribus Iudicibus competeat vel competere poterat, per unum Iudicem sibi soli facta appropriatio & in personam suam consolidatio. Quæ ratione præuentione definitur seu describitur per Marin. Soc. in cap. proposuisti, 19. de For. comperen. Ita & quoad Notarios præuentione dicitur vnius causæ, quæ alteri notario competere poterat, in personam suam facta consolidatio & sibi soli facta appropriatio.

2 Hæc definitio seu potius descriptio fundatur in generalis illo axiomate, quod sicut inter plures Iudices concurrentes in iurisdictione, ille qui præuenit præferendus est, l. neganda. C. Qui accens. non poss. & ibi Bald. in 1. notab. Vinc. de Franch. dec. 147. n. 5.

3 part. 1. † Ita inter notarios seu actuarios ille qui causam præoccupauit cæteris omnibus præferendus est, & ille solus in causa scribere debet, Baldus in authent. nec. honore, n. 2. in 2. notab. Cod. de Episc. & Cleric.

4 Quod adeo verum est, ut si alius notarius scribat quam is qui scribere debet, omnia per eum gesta vitio nullitatis corrumpantur, per text. in l. fraudem. §. quoties, in verb. manu commentariensis, ff. de Iur. fidei. tenet Bald. in l. 1. C. de sportul. Idem tenet Fel. in cap. quoniam contra, n. 4. de probat. & talia acta facta per eum qui non est notarius causæ, fidem non facere tradit Alex. Conf. 213. n. 7. vol. 2. Guillelmus Cuneo in l. repetita, C. de Episc. & Cler. num. 2. & 3. quem ibi citat Alex. ille tamen loquitur in diuersis terminis, nempe quando agitur de notario, cuius officium restrictum est ad certum territorium; veluti si constitutus fuerit à Domino iurisdictionali alicuius loci: hic enim non potest scribere, seu notarij officium exercere extra territorium ad quod fuit deputatus. Et Baldus in eadem leg. repetita, dum voluit post eundem Guill. de Cun. quod nec etiam de consensu partium notarius alterius loci possit rogari ad scribendum in interpositione decreti, intelligendus est retento eodem casu, de Notario deputato ad certum locum, de quo etiam agit Surdus conf. 275. num. 11. Grat. discept. forens. cap. 167. num. 55. nam si agatur de notariis publicis, quorum officium non est restrictum ad certum locum; docet experientia, illos quotidie scribere interpositiones decretorum in iurisdictione voluntaria, ut in emancipatione, & in authorisatione contractuum, & similibus. In iudicialibus autem verum est, notarium vnius banchi, non posse se intromittere ad scribendum in causis alterius banchi, seu tabulati; iuxta Gloss. in l. quicumque, Cod. de exactoribus & exequut. lib. 10. quam singularem dicit Iason in l. si per errorem, n. 6. ff. de iurisd. omnium iudic. † Sic confessio facta scribente notario qui scribere prohibetur, perinde nulla est ac si facta fuisset coram iudice incompetenti,

Nonar. dec. 89. n. 5. 6. & seq. part. 1. Quod intelligi procedere quando notoria est grassarij incompetencia, alioquin donec illa fuerit declarata, scribere poterit ad instar iudicis cuius iurisdictione fundatur ex sola qualitate narrata, quæ sufficiat ad eius iurisdictionem stabiliendam, ita ut procedere possit donec incompetencia fuerit declarata, Barbof. in l. si quis ex aliena. §. n. 133. ff. de Iudic. cum pluribus ibi citatis.

Verum est tamen, quod si iusta causa subsistat, alius notarius in locum magistri actorum subrogandus est veluti propter suspicionem de nouo superuenientem, aut aliud simile impedimentum, ut inter cæteros docent Castr. & Angel. in dict. l. 1. Cod. de Sportul.

Notandum etiam est, quod soli actuarij possunt conficere acta iudicialia, non autem alij notarij officium non habentes, quia licet officium iudicis sit prorogabile, non tamen officium notarij curiæ, etiam si partes in personam alterius notarij consentiant, Bald. in l. repetita, C. de Episc. & Cler. Caroc. de exceptio. c. 22. q. 6. n. 6.

Immo semper debet adhiberi notarius qui sit in ministerio illius iudicis, de cuius mandato proceditur in causa, adeo ut notarius curiæ S. Petri non possit scribere in causis sacri Palatii Apostolici, nec è contra, etiam de consensu partium, ut post Gratian. discept. forens. c. 429. num. 15. & 16. tradit Post. in tract. de manu. possess. obser. 102. n. 30. qui licet hoc videatur limitare † ut locum non habeat stante impedimento vel absentia, quia tunc alter subrogatur, hæc tamen limitatio locum habere non potest in tribunalibus huiusce cinitatis, quia propemodum impossibile est ut vno eodemque tempore omnes notarij eiusdem tribunalis aliquo simul impedimento detineantur. Et ideo hoc obseruatur apud nos ut notarij alterius curiæ ne quidem uti substituti in aliena curia scribere possint.

Possunt tamen alij Notarij eiusdem curiæ rogari ad referendum in actis notarij qui scribit in causa, Rota decis. 595. num. 2. part. 1. Recent. Posti. ibid. num. 28. hoc tamen raro fieri debere censo, nec nisi iusta subsistente causâ, aut in rebus parui momenti, cum ille qui non scribit in causa non sit informatus, nec iudicem propterea decet, informare possit. Vnde super hoc factum fuit regulamentum prohibens ne alius notarius in causa non scribens, acta & decreta causæ recipiat etiam animo referendi: quod apud nos obseruatur.

Vnde inferitur, quod iure merito factum fuit aliud regulamentum, quo cautum fuit ut si aliquis notarius subscripserit cartellum seu literas executorias vigore instrumenti publici laxatas, alius licet eiusdem curiæ notarius citationem cum inhibitionibus parti aduersus quam facta fuit executio laxare non possit, quia ut dictum est, non potest scribere in causa ad alium pertinente, & talis processura nulla est, ut supra ostensum fuit n. 3. & 4.

Dixi, nisi iusta subsistente causâ. Quia si is qui passus est executiones ignoranter quis esset notarius causæ, veluti si nulla sibi fuisset tradita copia executionis, & cartelli, seu mandati de exequendo, vel si copia quidem fuisset expedita, sed tamen non apposito nomine notarij scribentis in causa, posset ille, aduersus quem facta fuit executio, scribente quolibet notario eiusdem curiæ sibi beniuolo, inhibitiones obtinere animo remittendi illi quem postea constabit scribere debere in causa, Iuxta trad. per Posti. dict. n. 28 & d. dec. 593. part. 1. recentior.

Possunt

13. Possunt etiam decreta scribi per substitutos vel iuvenes notarios, qui quicquid agunt hoc faciunt nomine notarii principalis, vt notat post. loco cit. num. 29.
14. Verumtamen statuto presentis ciuitatis tantum est lib. 1. rub. 20. artic. 20. vt notarius habens officium in aliqua curia presentis ciuitatis non recedat à dicta Ciuitate die qua curia tenebitur nisi relicto substituto bene instructo ad referendum statum causarum.
- Quod si sint in presenti ciuitate, tenentur per se vel substitutos interesse singulis audiendiis, vt tantum fuit eodem statuto lib. 2. rub. 1. De curia tenenda, art. 3.
15. Regula igitur generalis est, quod Notarius semel electus sine causa remoueri non potest, nec alius præter eum in causa scribere quandiu causa durat, vt præter supra citatos tradit Castr. in leg. testamentaria omnia 18. Cod. de Testam. Bald. in l. 2. in fin. vers. Item in tabellione. n. 9. C. quomodo. & quando. Ind. & in ant. sed Index. C. de sac. Eccl. Boer. dec. 258. n. 2. in fin. & post ipsos Grat. discept. Forens. c. 167. num. 17. & 19.
16. Sed quæro si Notarius qui debet scribere in causa sit impeditus vel suspectus, quis alium deputabit? Addit. ad Bald. in d. l. 1. C. de Sporul. tenet facultatem eligendi alium notarium spectare ad iudicem causæ: & generaliter quod electio notarii spectet ad iudicem, tenet Fel. in d. c. quoniam contra, de probat. n. 4. Barbof. in eod. c. n. 4. Francisc. Aretin. Conf. 33. num. 5.
17. Contrarium tamen tenet Bart. in l. 1. ff. de Offic. Consul. n. 4. Sed ibi propriè loquitur de tabellione rogato vt conficiat instrumentum, sed Addit. ibid. vult facultatem eligendi spectare ad iudicem quando agitur de notario causæ in foro contentioso.
18. Quicquid sit de iure, apud nos obseruatur quod electio notarii spectat ad actorem in prima instantia, & ad appellantem in causa appellationis, quod si notarius allegetur suspectus, probatis causis; alius in eius locum subrogatur contra quem nulla militet causa suspicionis, ad electionem illius partis quæ talem notarium iam elegerat, seu notarii à quo causa auferretur ex capite suspicionis. Et ad rem facit statutum Auenionense lib. 2. rub. 9. art. 30. versic. Et viceat altori.
19. Quod autem supra dictum est omnia acta iudicialia debere scribi per Notarium causæ, alias nulla esse & inualida, limitatur vt non procedat, si iudex eoram quo causa pendet, committat notario causæ aliquid faciendum de dicta causa in quo ipse scribit, talis enim commissio debet per alium scribi & non per se ipsam, secundum magis communem Doctorem opinionem in d. cap. quoniam contra. Cum aliis citatis per Boer. dec. 258. n. 4.
20. Si tamen commissio scripta & subscripta esset manu eiusdem Graffarij cui ipsa dirigitur, valida esset, si iudicis signo manuali signata esset, vt testatur Guid. Pap. dec. 126. & post ipsum Boer. dec. 258. n. 3. qui tamen Guid. Pap. hoc non dicit de subscriptione iudicis.
21. Itaque consultius est, vt subscriptio decreti commissionis factæ notario causæ fiat per alium, iuxta ea quæ mox dicta fuere, & præter citatos tradit Papon. lib. 6. tit. 6. des Gressiers, Arrest 6. Alex. & ibi Adden. Conf. 213. n. 6. vol. 2. Super hoc tamen pronum fuit per statutum Auenionis, vt credatur notario in casibus per statutum expressis lib. 2. rub. 9. artic. 5.
22. Supradicta omnia locum habent quoad notarios

seu Graffarios curiarum vbi non adsunt Barones & feudatarij Principis habentes merum & mixtum imperium & omnimodam iurisdictionem, qualem habent fere omnes feudatarij S. D. N. Papæ in Comitatu Venassino, (secus est in locis vbi tales feudatarij iurisdictionem non habent omnimodam, vel saltem solam iurisdictionem Ciuilem, vel etiam criminalem limitam,) tales enim omnimodam iurisdictionem habentes possunt creare & deputare notarium & scribam actorum iudicialium, l. 1. ff. de Iurisd. omn. Ind. c. statutum, §. notarium, de rescript. in 6. & ita intelligendus est Abb. in c. Cum P. tabellio, de fid. instrum. n. 7. & ibi Felin. q. 10. dum dicit Dominos iurisdictionales posse creare tabelliones, nisi tamen obstat contrarium statutum, vel regulamentum, seu consuetudo legitime præscripta, Purpur. conf. 593. per totum.

Omnia autem acta iudicialia, quæ sunt in terris Baronum & Dominorum iurisdictionalium, debent scribi per Notarium & actuarium à Domino loci deputatum, & non per alium, alioquin fidem non facerent, Purpur. d. Conf. 593. n. 4. Cancer. lib. 1. var. res. c. 2. n. 60. 61. & 62. in nouis.

Quod si dominus iurisdictionalis non deputauerit notarium qui acta curiæ conscribat, tunc Index seu Baiulus ipsius Domini non poterit quidem deputare, seu creare aliquem notarium publicum, sed deputabit duos probos viros qui scribant acta iudicialia, & illis fides adhibebitur propter auctoritatem publici Magistratus, vt censet Pacian. de probat. lib. 2. cap. 21. num. 54.

CAPVT III.

ARGVMENTVM.

De Inuentario quoad Præuentionem. Vbi explicatur ex inuentario nullam regulariter oriri præuentionem. Traditur tamen cautela Bertrandi, ad præueniendum. Item Notariū quoad actum ipsius inuentarij sic præuenisse, vt alius adhiberi non possit. Nisi tamen bona essent extra ciuitatem posita. Notarium alterius curiæ in inuentario scribere & sic præuenire non posse. Nuncios & executores curiæ ad libitum mutari posse, & ea ratione inter ipsos cessare præuentionem, non tam de iure quam ex consuetudine. Quis sit iudex competens in materia inuentarij iudicialis. Agitur de controversia circa inuentaria inter notarios Palatij, & Curie S. Petri Auenionen. Denique deciditur vtrum alius notarius quam is quem testator deputauit, inuentarium scribere possit, & an tale inuentarium sit validum. Ex quibus arguatur electam fuisse industriam personæ Notarij, cui testator commisit confessionem inuentarij post mortem suam.